

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Novam ephemeriden, cui titulus „Fejérmegyei Napló” a vobis institutum ad cat olicarum partium proposita promovenda, id equidem probamus libenter (Az állatok katolikusok törekvéseinek előmozdítására „Fejérmegyei Napló” cím alatt létesített új lapot mi örömmel helyeseljük XIII. Leó pápa Zichy Nándor grófnak, 1895. március 6-án.)

Előfizetési árak: 1 évre 12 kor., 1/2 évre 6 kor., 1/4 évre 3 kor. Egyes szám ára 10 fill.	Felolós szerkesztő: BILKEI FERENC.	Megjelenik: kedden, csütörtökön és szombaton este. Szerkesztőség és kiadó-hivatal: Szent-István-tér 1. Egyes számok kaphatók: a dohányzószékben.
--	--	---

Iskolák államosítása.

Az utóbbi napokban, sokkal inkább mint máskor, ismét szóba hozták a törvényhozás terében egy, mint a lapok hasábjain az állami és hitvallásos iskolák között tett különbséget, az államnak az utóbbiakkal szemben tanúsított, nem egyenlő bánásmódját, az államnak az iskolákra vonatkozó jog terjedelmét, az iskolák államosítását, mint hön táplált óhaját egyrésztől és mint jogtiprást más részről. Ha ehhez hozzávesszük, hogy a külföldön is ép napjainkban leginkább az iskolakérdés foglalkoztatja az intéző köröket, a mindig érdekes tétel fejtegetése ma nagyon időszerű. Van-e és mennyire terjed ki az állam joga az iskolákra, van-e joga államosítani és csak minő elvek alapján? E kérdés körül valószínűségi irodalom keletkezett már. Egyesegyedül a természetjog szempontjából vizsgáljuk az államnak — az iskolákra vonatkozó jog terjedelmét. Mert a tételes törvény igazságtalansága rögtön kitűnik, amint nem sikerül azt a természetjogra, általános alapelvekre visszavezetni, vagy csak erőszakos magyarázatok segítségével. Azért jól mondja Kant: „A természetjogban jártasnak kell megadnia minden tételes törvényhozáshoz a változatlan alapelveket”.

Az iskolák államosítói ép az alapelvekkel maradnak adósak és a természetjogban való jártasságukkal épenséggel nem büszkélkedhetnek. Mert mit szól a természetjog az intézmények

államosításához? Államosítani, az állam jogkörébe, kizárólagos igazgatásába, föltétlen hatalmi körébe vonni csak azt lehet, ami természeténél fogva közös és kizárólag az államot illeti meg. Így nagyon érthető, hogy pl. a közlekedési utak, eszközök, melyek az egész nemzet javára vannak, államosítottak, mert ha egyesek föltétlenül rendelkeznének velük, a budapest—szegedi vonalat megszakíthatná pl. az a hold szántóföld, mely ezen vonal útjába esik s melyről gazdája semmiképp lemondani nem akar.

Azt kellene tehát előbb meghatározni, mi természeténél fogva közös és mi nem lehet azzá az egyén jogainak csorbítása nélkül? Amíg ezt a kérdést nem tisztázzák, addig a tételes törvények a magánjog keretében is átnyulhatnak, megnyírálhatják ezt és az állam körébe oly jogokat játszhatnak át, melyekkel az természeténél fogva nem bír s melyeket csak alattvalóinak és saját kárára ragadhat magához. Mert az a természetjognak tulajdonsága, hogy csak annak kezében válik áldássá, akit megillet, ellenkező esetben átokká, akár egyesek, akár egész népekre nézve. Ha akár a hatalom, az előjáróság, akár az alattvalók kezében több jog összpontosul, mint amennyit a természetjog alapján bírhatnak, nem állhat fönn a természetes rend, vagy elnyomatás vagy féktelen demagógia lesz a vég és csak szerencsés körülmények tarthatják fönn az egyensúlyt.

Megilleti-e tehát az államot az oktatásjog

kizárólagos birtoklása és ha igen, az iskolák, a közoktatásügy államosítása is, melytől azok riadnának vissza leginkább, kik az államosításnak különben lelkes hívei?

Az állam csak akkor nevelhetné az ifjúságot tetszése szerint, ha ez kizárólag az övé, volna ha a gyermek csak kis polgár volna s nem egy apának, anyának gyermeke is egyszermind. Pedig a tanuló elsősorban a szülők gyermeke s csak azután az államnak leendő polgára. A gyermek annyira tartozik a szülőhöz, mint a gyümölcs a fához, mint okozat az okhoz. Pedig az okozat elsősorban az oké s nem egy harmadiké! A szülők gyermekükben önmaguknak egy részét szemlélik — különálló személy képében, mert tölük nemzódik. A szülők gyermekükben bizonyos értelemben saját létük folytatását látják, „alter egojukat.” Innét az utólerhetetlen vágy: gyermekük jövőjéről minél jobban gondoskodni, küzdelmekkel, verejtékekkel összehalmozott anyagi javakkal nyulni be a gyermek jövőjébe. Azt lehet mondani, hogy a gyermek boldog vagy boldogtalansága a szülő öröme vagy bánata, kiket későbbi korokban alig érdekel már más, mint gyermekük sorsa.

E nagy szeretet és a szülő s gyermek közti természetes viszonynál fogva a szülőt illeti meg elsősorban a gyermekének nevelése. Ö adott neki létet, ő tartja fönn, ő szereti legjobban, tehát leginkább képes mindent megtenni a gyermek boldogságáért. A szülő a természetes vi

Szent György.

— A „Fejérmegyei Napló” tárcája. —
Írta: **Helló Jenő.**

Az egyik legünnepeltebb és legelfeledettebb szent, ünnepelt egykor, elfeledett most. A görögök „nagy vértanu”-nak nevezik; egész kelet viszhangzott dicséretétől. Egy híres ember, aki eljutott a népszerűség tetőpontjára, szent Györgyöt a hősök patronusának nevezte. Történelmi szempontból életét nagyon nehéz részletesen megvilágítani. Némelyek szerint életé teljesen és szigorúan hiteles és pontosan ismeretes. A sárkány története, melyet Drache János az ő nagy szent György életrajzában föltétlenül történelmi ténynek tart, mások szerint pusztán szimbólum. Nem vitatjuk a dolgot; legyen bár az történelmi tény vagy legenda, mindkét esetben jelenti az ellenség föltűnő aratott győzelmét, az erős megsemmisítését, a győnye megszabadítását; jellemzi szent Györgyöt és a benyomást, melyet a világra tett.

Szent György szülei keresztények voltak; némelyek szerint atyja maga is vértanu volt. 280-ban született Kr. u. Anyja nevelte fel. Tizenhétéves korában katona lett. Faber atya megjegyzése szerint a természetfölötti adományok mindig azon természeti adományokba oltódnak bele, melyek azokhoz legjobban hasonlítanak. Szent Györgynek a győzelem patronusává kellett lennie. Tehát ő római katona volt. Kintün a természetes hősiességben, hogy eljusson a természetfölötti hősiességre; vagy másképp: a termé-

szetfölötti hősiesség, mely tulajdona volt már, eleve ott rejtőzött a természetes hősiesség színe alatt. A történelmi személy; — mint már többször említettük, — az emberek szemében mindig bizonyos jellemző alakban van megörögzítve. Mindig életének egy jellemző mozzanata köré csoportosul a többi és a szent alakja ebben a mozzanatban vesődik bele az emberek emlékébe.

Szent Györgyre nézve ez a jellemző: a sárkány legyőzése.

Bizarr dolog: ennek a férfinak, akit vitézsége és hőstettei tették híressé, akit a hadakozó királyok a középkorban patronusukká választottak, akit mindig mint harcost és győzöt ábrázolnak, ennek a férfinak oly neve van, mely etimologikus magyarázat szerint annyit jelent, mint „földműves.” Vajon van valami titokzatos összefüggés a földműves és a katona közt? Lehetséges. De folytassuk.

Nézzük a sárkány történetét, mely akár valóság, akár legenda, igen érdekes.

Beyrut környékén történt. Egy óriás sárkány lokott egy tóban, melynek vizét és partjait állandóan zavarta; ha kijött a vízből, csak azért tette, hogy állatokat és embereket támadjon meg. Néha elment a város kapujáig is, melynek levegőjét megfertőztette.

Meggyeztek vele, hogy naponként két juhot adnak neki áldozatul. De a juhok csakhamar elfogytak. Megkérdezték a jósdát. A jósdá azt felelte, hogy emberáldozatot kell neki adni és ki-sorsolni azok nevét, akiknek meg kell halniuk.

Ez az elbeszélés, mely mosolyt takaszthat a modern tudatlanság ajkán, semmi olyant nem

mond, ami meglephetné a régi kor ismerőit. A felületes történelem elhalgatja ezeket a dolgokat; az igaz történelem konstatálja azokat. A jósdák; vagyis a bálványok állandó foglalkozása: emberáldozatok követelni. Az ember-áldozat a pokol szenvedélye. Az áldozat az imádás aktusa, ahogyan a démon éhezik és szomjazik az imádatásra, úgy éheznek és szomjaznak az emberi húsról és vérről. A durvább népeknek ezt az emberáldozatot durvább alakjában, finomabb népeknek finomabb alakban, de követeli mindig. Vért akar ő, vagyis inkább könnyeket, melyeket szent Agoston a lélek véreinek nevez. Azt akarja, hogy az emberi élet ilyen alakban föl legyen áldozva az ő oltán. Beyrutban, mint mindenütt, a jósdá szintén emberáldozatot követelt. Lafontaine, aki ezt a tradíciót összegyűjtötte „A pestises állatok” c. művében, nagy tévedésben volt, mikor ezt írta: „Hogy a legbűnösebb közülünk áldozza föl magát az égi haragnak.”

Az emberi nem hagyományában nem a legbűnösebbnek vére követeltetik, hanem a legártatlanabbé. Sátán általában szüzek vérért követeli. Ez nem meglepő. A parodia a majmok zsenije.

Egyszer aztán Beyrutban a sors Margitot, a király leányát jelölte ki. A király azonban megtagadta leánya átadását. Am a nép — az akkori időben még — ellenkezett. Körülvették a király palotáját s azzal fenyegették őt, hogy fölgyújtják; elevenen akarták megégetni az egész királyi családot. A király kénytelen volt engedni, átadta leányát.

A királylányt ünnepi ruhába öltöztették.

Mai lapunk 4 oldal.

szonyán fogva a gyermekkel, mint sajátjával rendelkezik, a legnagyobb szeretet pedig legfőbb biztosíték, hogy a lehető legjobb nevelésben fogja részesíteni. Senkinek több joga a neveléshez nincs, mert senkinek a gyermek iránt nagyobb szeretete nincs, mint a szülőknek.

Ha nem a szülő a gyermek legtermészetesebb nevelője, akkor a Teremtő hibát követett volna el, midőn évezredekben át állami gyámkodás nélkül hagyta nevelődni az őskor ifjúságát, midőn az atya volt a gyermek királya, tanítója, mindene. A történelem tanúsága szerint az állam későbbi eredetű, családokból alakult, hatalma tehát csak annyira terjedhet, amennyit a családok jogaikból neki önkényű átadnak.

A mondottakból világos, hogy a gyermek jólétéről való gondoskodás elsősorban a szülőknek joga. Sőt kötelessége. Mert a gyermek, amint a világra jött, azzal a joggal bír, hogy emberi módon gondoskodjanak róla s segítségük meg céljának elérésére. Akik ugyanis létet adtak neki, azok előre látták, hogy a születendő gyermek tehetetlen magával és hogy ezen segíteni azok kötelessége, kik a gyermek létokai. Ahhoz pedig nincs joguk, hogy valakinek létet adjanak szenvedésre, testi s lelki elzüllésre. A gyermeknek tehát joga van ahhoz, hogy a szülők tőlük telhetőleg gondoskodjanak róla s megadják neki mindazon testi s szellemi javakat, melyek boldogságukhoz szükségesek. Tőlük telhetőleg mondom, mert mindenki csak arra kötelezhető, amire képes. A moralisták elve tehát: res clamata ad dominum, itt is alkalmazható: infans clamata ad parentes, nem csak kenyérről, hanem mindazon javakért, melyekre életében szüksége van vagy lesz.

Míg a gyermek a család kötelékéhez tartozik és egész fennmaradásában a szülőkre támaszkodik, addig az állam csak a szülők útján férközhetik a gyermekekhez; intheti, sőt kényszerítheti a szülőket, hogy a gyermekkel szemben kötelességeiket teljesítsék, ha ezt a szülők elhanyagolják. A család mintegy morális személyt képez, mely a családfőben képviselve van. És minél kisebb a gyermek, annál szorosabban tartozik a szülőkhez, természeténél fogva annál inkább rászorul azok nevelésére, viszont a

szülők annál föltétlenebbül rendelkeznek vele. Minél jobban növekszik a gyermek, minél inkább él eszének és akaratának szabadságával, annál nagyobb felelősség hárul órá, annál inkább kivonja magát a gyámkodás alól, annál önállóbban cselekszik. A szülők már nem rendelkeznek vele oly föltétlenül és ha pl. olyasmit parancsolnának, ami a gyermek lelkiismeretével, Isten parancsával ellenkezik, a gyermeknek már joga van a szülői parancsnak ellen is állni. Ha pedig a gyermek nagykorúvá lesz, elérő függetlenségének teljességét a szülők joga teljesen sohasem szűnik meg ugyan, de a nagykoru elérte lelki tehetségeinek önálló használatát, az állammal közvetlen viszonyba lép, mely a szülővel egyenjogúnak tekintheti immár ennek gyermekét is. Itt már beszélhet az állami s a polgárával, a szülők megkérdése nélkül is, mert mindazon jogokat és kötelességeket adja meg neki, mint a szülőnek.

Ha tehát a szülő a gyermeknek mindene, legalább nagykorúságáig (jogi szempontból beszélve), miképp lehet a nevelésoktatást direkt az állam hatáskörébe utalni, vagyis államosítani a szülői természetdata jogok megcsorbítása nélkül? Ugyanazon logikával államosítani lehetne s kellene az ifjúság testi nevelését is. Mert bizonyí. tásra nem szorul, hogy cszmékkal telíteni a gyermeket, ennek lelkivilágát szépitni, gazdagítani, hasznos ismeretekkel és még hasznosabb erkölcsi elvekkel fölrüházni: ez sokkal fontosabb és egy a gyermeke jövőjéért aggódo szülő szemében sokkal drágább jog és szentebb kötelesség, mint a gyermek gyomrát megtölteni ételekkel vagy testét fölrüházni a szülőknek tetsző ruhával. A gyermeki lélek nevelésének jogáról tehát sokkal kevésbé mondhat le, mint a testi nevelés kötelességéről; azt elrabolni sokkal nagyobb megsértése a szülői jognak, mint a nemzet összes gyermekeit állami asztalokhoz ültetni, állami ruhatarakból fölrüházni stb. Azon jog, hogy a szülő azt a tanítót fogadja házába, akit akar, oly iskolába járassa gyermekét, amely neki tetszik, van olyan szent és eldélgeníthetetlen, mint hogy gyermekének sárja cipőt vehessen vagy feketét.

Igaz, az állam érdekében áll, hogy jövendő

polgárai kellő nevelésben részesüljenek, tehát van beszólása a nevelés-oktatásba. Ezt nem is vonja kétségbe senki. Hiszen ellenőrizheti a testi táplálékot, megbüntetheti az ételhamisítót, ebből azonban mind nem következik, hogy valamennyi tejcsarnokot, sütőkemencét, marhát, szabóüzletet államosítani kell. Pedig az ifjúság testi nevelése, elégséges és egészséges táplálkozása, lakása ép úgy áll vagy még inkább áll az állam érdekében, mint értelmi kiképzítése. Mert csak ép, egészséges testben kereshetünk józan gondolkodó képességet, ép lelket. Ha tehát az államosítás hívei következtetések akarnak lenni, sürgetniök kell állami tápintézetek, állami ruhatarak föllállítását. Bizarnak látszik ez, de ép oly könnyen megnyisítható, mint a nevelés-oktatástúgy államosítása. Mert ha az állam meg tud állapítani egy bizonyos értelmi fokot az egyes osztálybeli tanulók számára s ahhoz szabja az elvégzendő tananyag mennyiségét és minőségét, miért ne tudna megállapítani ugyanazon tanulók számára egy bizonyos ruhamértéket, ételmennyiséget. A szabók, cipészek bizonyára jobban fogják tudni, hogy 6, 7, 8 stb. éves tanulónak milyen szabásu ruha kell és könnyebben találhat bármily gyermek a közös ruhatarakban, esetleg egy más osztály számára készült ruhából egy neki megfelelőt, mint sok tanító, hogy egy 6, 7, 8 éves gyermeknek milyen módszerrel adja elő a tananyagot. Az értelmi, kedélyi, akarat különbség ugyanazon osztálybeli gyermekekknél van akkora, sőt néha nagyobb, mint a testi különbség. A tanítás, nevelés sokkal nagyobb individualitást, művészetet, alkalmazkodást tételez föl, mint a testi ellátás. A nevelés-oktatástúgy ellenőrzése sokkal nagyobb szakértelmet követel az államtól, mint a ruhatarak, a gyermekeknek adandó élelmiszerek ellenőrzése. Azért sokkal indokoltabb volna a gyermekek táplálásának, fölrüházásának, mint a szellemi nevelés-oktatásnak államosítása. Ugyanazon logikával, mellyel az állam iskolaépületeket állít föl, tanítókat alkalmaz, építhet sütőkemencéket, ruhatarakat, alkalmazhat állami sütőket, szabókat, cipészeket stb. Az ut már meg van törve: a szegény gyermekek részére vannak már napközi otthonok, fölrüházási ünnepélyek,

line, ismét egy jellemző és nevezetes vonás az áldozatokban: a halálraszántak mindig és mindenütt ünnepi ruhában lépnek a halál elé. Az ember érzeteli velük életük értékét abban a pillanatban, melyben életüket el akarja venni. Ez egy eszköz a kard élének kiköszörülésére. Az áldozatokat mindig a lehető legvonzóbbá, legszébbé teszik másokra és magára nézve akkor, mikor halálra megy. Ez a törvény.

Margitot elvezették a helyre, ahol a szörnyeteg volt őt átveendő. Könyveket ontva támaszkodott egy sziklára. Melléte egy bárány. Ez a bárány lesz a társa. A szörnyeteg egyszerre fogja fölfele mindakettőt: Margitot és szymbolumát: két bárány egyszerre.

De ime, szent György közeledik. Látja a szüzet könnyei árjában, odalép és kérdezi, miért sír. A királyleány elmondja szerencsétlenségét. A szent hős mellette marad.

Egyszerre csak felkavarodik a víz: a sárkány jön, kiemelkedik a hullámokból, rémes sziszegés hasogatja a levegőt, borzasztó miazmák töltik be; az ifjú hölgy a rémület sikoltásaiba tör ki.

— Ne félj, mondja szent György, fölugorva lovára, Istennek ajánlja magát és a szörnyre rohan, átdöfi lándzsájával s lábait alá teríti.

— Most aztán, mondja György a szüznak, old le övedet és kösd ennek a nyakára.

Es a szüz elvonszol a szörnyeteket a városba, ahol a nép örömmujongással és dicshimnuszokkal fogadja őket.

Ekkor a szent György azt mondja a népnek, hogy ha hinni akar az Istenben, akkor vég-

legesen elpusztítja a sárkányt. S a király és vele huszezer ember fölveszi a szent kereszténységet.

A király megosztotta szent Györggyel vagyonát és a legnagyobb tisztelettel jutalmazta őt. De György mindent a szegényeknek oszt szét, amit kap, megöleli a királyt és minden szegényembert jóindulatába ajánlván, visszatér hazájába.

Ezidett Diocletianus uralkodott. Ez igen ájtatos volt, de Apollónak volt ájtatos. Egy napon megkérdezte a jósdát az állam kormányzásának dolgai felől, de a jós, barlangja mélyéből azt felelte, hogy akadályozva van munkájában.

— Az igazak, akik a földön vannak, akadályoznak abban, hogy beszéljek. Megzavarják a triposok inspirációját.

— Kik azok az igazak? kérdé a császár.

— Császár, azok a keresztények!

E naptól fogva az üldözések melyek már lecsendesültek, újra rettenetesen kedtek dühöngeni.

György tekintélyes ember volt a birodalomban. Nagy nevezetes család sarja volt, gazdag és katona. E tulajdonságok sok mindenféle jogot kölcsönöztek neki, mert Rómában a katonaság mindenható volt. György látván az üldözések felújulását, nem titkolta haragját. Barátai okoságot tanácsoltak neki, de hiába. Tudta György, hogy Diocletianus az az ember, aki a gonosz indulat első pillanatában kész barátaait is feláldozni. Ismerte az udvar szokásait. Annyira ismerte, hogy elosztotta minden pénzét és ruháit a szegényeknek, mint akinek nincs többé semmire sem szüksége. Ne feledjük, hogy György igen fiatal em-

ber volt. Természetfölötti bizalmát és merészségét talán növelte is ez a körülmény. Talán husz éves volt, de tribuni méltósága volt, ám erről lemondott. Most már kiköthetett a császárral, ki is kötött.

— Fialat ember felelt Diocletianus, gondolj jövődre.

György felelni akart, de a császárt elfogta a harag, az a harag, mely nem ismer irgalmat, mert nincs látható oka sem s mert ugyanarról a helyről jön, ahonnan a jósda feleletei.

A testőrök parancsot kaptak, hogy Györgyöt a börtönbe vessék. Ott a pusztai földre dobták s békóba verték lábait, mellére pedig hatalmas sziklát tettek.

Másnap megegyeszer Diocletianus elé vezették őt s minthogy minden csábítás ép oly hibavaló volt, mint a tegnapi kínzások, Györgyöt acélszegekkel kivert kerékre kötik, hogy darabokra szaggassák.

Kínzásokat kellett kigondolni; ki is gondoltak. György melléknévét: „a nagy vértanu“ azon hihetetlen kínzások után kapta, melyeken halála előtt át kellett mennie. Tízezer halált szenvedett el egymás után.

Megostorozták úgy, hogy csontjai kilátszottak, aztán tűzgödörbe vetették. A vértanu mintha új erőt nyert volna a lángoktól, zsoldárokat zengedezett. Egy angyal paralizálta a tűz hatását, úgy hogy három nap és három éjjel mulva György ahelyett, hogy megégett volna, meggyógyult.

Aztán Diocletianus György lábára izzó vascsizmákat húzatott, melyek szögekkel is ki voltak verve belül; ezt a kínzó eszközt még nem e-

napi ellátás. Nincs tehát semmi nehézség, mely az összes gyermekek testi ellátásának államossítását akadályozná, és amilyen joggal kivészi az állam a gyermekek lelki nevelését magánosok, a szülők kezéből és nem törődik azon egyéni kivánságával, érzelmeivel, hanem a politikai többség diktálja a nevelési elveket, ugyanazon joggal — és ha az állam következetes — ugyanazon kötelességgel állítson tápintézeteket, gondoskodjék az egész ifjúság testi neveléséről, valósítsa meg, miről eddig csak merész fantáziájú szocialisták mertek ábrándozni: a gyermekek gyűjtőintézetekben közös testi nevelésben részesüljenek, hiszen a házasság, a család szilárd alapja, törlendő.

Aubermann Miklós.

ÚJDONSÁGOK.

Időjelzés: — változékony, hűvös, elvélve csapadék.

— **Dr. Prohászka Ottokár** megyéspüspök a múlt hét végén érkezett haza székvárosába. Vasárnap d. e. a törvényház fogházát látogatta meg, a hol a társadalom hájtörőit emelte szívéhez s vigasztalva őket a Krisztusi szeretet balsamos igéivel.

Tegnap d. e. a Szent György-kórházban — miként a múlt évben Szent György napján, — szent misét mondott és hosszabb szent beszédet intézett a nagyszámban megjelent betegekhez.

Ugyancsak tegnap délután kezdte meg konferenciáit előkelő hölgyek számára. Mindenki meglepetéssel látta azt az óriási tömeget, a mely a konferenciát megelőzőleg a szent Ferenciek templomában, majd pedig a Szent István-teremben összegyűlt, azt zsufolóság megtöltve. Ezek a napok a kegyelem napjai lesznek Fehérváron.

— **A katolikus kör közgyűlése.** A székesfehérvári katolikus kör f. é. április hó 1-ről elhalasztott közgyűlése vasárnap, e hó 28-án délelőtt 11 órakor fog megtartatni a belvárosi katolikus kör helyiségében. Az elnökség.

kalmazták eddigél senkin s ez Györgyből is nyögéseket csikart ki. De mivel ebbe sem halt bele, békőba verték s börtönbe vetették, ahol az Oltáriszentséget magához vette s ekkor a békők lehulltak róla maguktól. Ezután ismét kárpadra vonták. De ime, itt nevezetes dolog történt. György, vértanúsága alatt csodatevő lett s míg vére folyt, irgalmasságot gyakorolt egy állat iránt. Egy pogány parasztnak, Glyceriusnak éppen akkor hullott el egy ökre, melyre pedig nagy szüksége volt. Találkozván a vértanuvall, elbeszélte neki szerencsétlenségét és kérte, támassa föl állatját. György azt kérdezte tőle, hisz-e Jézus Krisztusban, s midőn a paraszt igennel válaszolt, a vértanu így szólt:

— Eredj haza, ökröd él.

Glycerius hazasiet s ökrét munkára készen találja. Pár nap múlva ez a paraszt is vértanuhaltáit halt.

Szent György pedig tovább kinlódott, anélkül, hogy meghalt volna. Maga kérte, hogy vezessék a templomba, hogy lássa a bálványokat. A császár összegyűjtötte az egész szenátust, hogy lássák György fölött aratandó győzelmét. Az egész szenátusnak látnia kell, hogyan áldoz Appolónak a legyőzött György. Minden szem rajta volt.

György a bálványhoz lép, kinyújtja kezét és keresztet vet a bálvány felé.

— Akarad-e, mondja a bálvány, hogy áldozzak neked, mint Istennek?

— En nem vagyok Isten, felet a démon e kényszerítés alatt, nincs más Isten, mint akit te imádsz.

— **Kinevezés.** Dr. Keller Károly helybeli ügyvédjelöltet a miniszter a budapesti kir. ítélőtábla területére díjas joggyakornokká nevezte ki.

— **A székesfehérvári kör. kereskedelmi alkalmazottak köre:** április 28-án, saját helyiségében (Katoiküs Egyesületi ház) Lincz Gizella, a Kassai Nemzeti Színház tagjának szíves közreműködésével ének, szavalt- és táncal egybékötött kedélyes estélyt rendez. Belépődíj: személyjegy 80 fillér, családjegy 2 kor. Kezdeté eszi 7 órakor. Műsor: 1. A vén cigány. Melodráma. Irta: Farkas Imre. Előadja: Hesz Annus. Zongorán kíséri: Ketskés Elek.

2. A mama kedvence. Előadja: Káplány József.

3. Miért vagy másé? Lili keringő. Éneki Lincz Gizella. Zongorán kíséri: Ketskés Elek.

4. Mézeshetek után. Irta Gyulai Farkas. Előadja: Káplány Mariska és Rubitzky Mihály.

5. Kedves márk! A Böregér operettből. Éneki: Lincz Gizella.

6. Magyar népdalok. Cimbalmom előadja: Steczina Gizella.

7. Koletta belépő dala. A Modell operettből. Éneki: Lincz Gizella.

8. Fodros tükörn a haboknak. Duett. Ripp operettből. Éneklük: Lincz Gizella és Lincz V.

— **Bérlét.** Pick Dezső bérlő bérbevette Sárközy Aurél volt komáromi főispán 570 holdas petti birtokát. Pick 26 koronát fizet a bérlét holdjárt.

— **Apponyi gróf az iparostanonokért.** A múlt héten két fontos rendeletet jelent meg a közoktatásügyi miniszternek. Alindkét rendelet az iparostanonokról való gondoskodásáról tesz tanúságot. Az egyik rendeletben az iparostanonok otthonok felállítására vonatkozólag intézkedik, a másikban pedig a tanonok megjutalmazására utalványoz bizonyos összeget. A felállítandó iparostanonok otthonok részére is nagyobb összegű segítyt engedélyez a miniszter s egy ily tanonok otthon alapszabályait is közli. Városunk is fel van véve azon városok közé, melyben tanonok otthon létesítése van terve véve. Amennyiben a közölt alapszabályminta általános elveket akarna ismertetni, már is ki kell jelentenünk, hogy a javaslat célját alig fogja úgy elérni, amint az tervezi. A tanonok otthonok vezetését általában ma még nem lehet mindenütt arra a kaptafára huzni, mert hiszen épen a közelmúlt igazolta, hogy nagyon kevés helyen van meg a vezetőkben az az ügy iránt való, őszinte lelkesedés, mely ide megkívántatik. Aztán szigoruan, vallás-erkölcsi nevelés nélkülül az ily féle otthonok nem is érik el céljukat.

Es gyászos, rémes hangok törtek elő a bálványokból, melyek aztán rögtön porrá omlottak. Azonnal megfogták Györgyöt és lövőtették a fejét.

Megjegyezni való dolog, hogy a hosszas vértanúságok, midőn a halálraaszánt több kínzásnak van alávetve, mint a mennyi elég volna tizezer ember megölésére, mindig azzal végződtek, hogy a vértanuk levágják a fejét és a kéz, mely megakasztotta a természet törvényeit, hogy meghosszabbítsa az életet, visszahúzódik, a halált többé nem halasztja el.

Minden tradíció, mely szent György tiszteletére vonatkozik, jellemez az, amit említettünk, a sárkány legyőzése.

Mondják, hogy a szent megjelent az antiochiai kereszties hadak előtt s a hitetleneket az ő segítségével győzték le.

Beszélnék egy másik megjelenésről is, hogy t. i. megjelent l. Richárd angol királynak, midőn diadalt aratott a szaracénokon.

Konstantinápolyban egykor öt vagy hat temploma volt szent Györgynek; a legrégebbet Nagy Konstantin építette.

A jeruzsálemi zarándokok meglátogatták szent György dispolisi sírját, ahol Justinian császár nagyszerű templomot emelt tiszteletére. Toursi szent Gergely azt mondja, hogy szent György tisztelete igen el volt terjedve Franciaországban a VI. században.

Utóljára szent Klotild, Klodvig felesége emelt oltárokat szent György tiszteletére.

Franciából ford.: K. K.

— **A pesti városházáról.** Pesten a demok-rata urak lettek a házigazdák. Vázsonyi ur és társai: Ők szábjak meg az adót, Ők költetik el a pénzt, Ők rendelkeznek az aszfalttal, Ők adnak jogokat a zsidóknak, káivínistáknak, katolikusok-nak egyaránt. Sőt, az utóbbiaknak még plebánost is. Egy fiatal urat különösen nagyon megkedveltek. Persze nem azért mert a katolikusok előtt érdemeket szerzett s kimondották, hogy az lesz a plebános, vagy senki. Közben összeveszték a „Pax” emberével a hercegprimással, a kirinek egész élete és működése a béke és a türelem legyezgetésében merült ki. Az összeveszés oly reinek jelenetekben volt gazdag, a melyeket fel-tétlenül már csak az élvezet kedvéért is meg kell örökíteni. Beszéltek, kiabáltak és küpködtek (a Budapesti Hirlap szerint) ígygen:

Ott Ádám esperes-plebános azt kívánta, hogy egész terjedelmében olvassák föl a le-iratot, mert az mégis illendő, hogy ha a her-cegprimás szól a közgyűléshez, hát az egész leiratot meghallgassák. Rettenetes vihar tört ki erre a kérelemre. A demokraták fölgráltak, verték a padot s nem engedték Ott Ádámot beszélni. Még fokozódott a vihar, a mikor Hecht Ernő állott föl szólásra és kérte a her-cegprimási leirat fölolvását. — Üljön le, zsidó! Komisz zsidó! Szentelen, pióca! Zsidó, fogja be a száját! kiabáltak dühösen a demok-raták. Vázsonyi Vilmos pedig fölugrott s úgy kiáltotta Hecht Ernőnek: — Kóbi! Khobelesz! A mire kórusban zengtek Vázsonyi hivet: — Üljön le, zsidó! Fegyház jogász! Szégyelje magát! Plujj! Az ellenek jökedvűen mulatott a demokrata-pártnak ezen a viselkedésén, Szalai Mihály pedig oda ment Vázsonyihoz s arra kérte, hogy az Istenért, ne csináljanak zsidó-kérdést a katolikus papválasztásból. De Vázsonyi csak énekelte: Khóbi Khóbelesz! Nem is végeztek s a papválasztás tárgyalását pén-tekre halasztották.

A nagy vihar magyarázata az, hogy a hercegprimás nyilatkozott Horváth hitoktatóról, a demokraták jeltőléről s annak a megválasztása ellen kifogást is tett, sőt kijelentette, hogy ha megválasztják Horváthot, nem fogja állásába bevezetni. A demokraták azt akarták megaka-dályozni, hogy a hercegprimásnak az ő jeltől-jüket elítelő nyilatkozata nyilvánosságra kerül-jön s azt hiték, hogy Ott Ádám és Hecht Ernő éppen azért kívánják a leirat fölolvását, hogy megbélyegezzék Horváth hitoktatót, a ki különben vasárnap visszavonta a pá-lyázatot.

Ugy-e gyönyörű? Aztán haragudjék valaki, ha Lueger ur zsidómagyaroknak hív bennünket s országunk szívét nem Budapestnek, hanem Judapestnek titulálják.

— **Egy per.** Fleischer Mór borkereskedő a tél folyamán perbe keveredett Bandl Ferenc vendéglőssel. Azzal vádolta Bandlit, hogy az a neki átadott hordókat meghamisította. Bandl hiába hivatkozott mindenkor tiszta és mocsoktalan üzleti hírnevére s Fleischer állításának lehetetlen voltára, az nem átalotta őt a hirlap újján is meghurcolni. Az ügy a bíróság elé került, a mely most már a harmadik forumon s most már végérvényesen veri el Fleischer uron a port. A bíróság Fleischer Mórtr rágalmazásért négy napi fogházra, a per-költségek megfizetésére ítélte el. Keltett ez neked Móric ?!

— **A májusi esküdtészeki főtárgyalások.** A májusi esküdtészeki főtárgyalások május 21-én veszik kezdetüket és máris 5 bűnügy van tárgyalásra kitűzve. Az esküdtészek tagjaivá kisorsítottak: Rendes esküdtek. (Helybeliek): Id.Csapó István, Fortvingler Ferenc, Gerenday Gyula, Héjj József, Heckenast Kálmán, dr. Kneifel Ferenc, Kováts Károly, Kőrösi Jenos, Kuntler József, Márián Péter, Plosske Ferenc, Szigethy Miklós, Varga István, — (vidékiek) Czacher Gusztáv (Franciskamajor), Édes István (Csőr), Fantus Samu (Polgárdi), Gondol Dezső (Baracska), Halmi Nándor (Csösz), Helfer Pál (Börgönd), Kasza István (Aba), Kósa Miklós (Fehérvárcsurgó), Mudry János (Nagyhantospusztá), Pick Miksa (Tác), Pillitz Lajos (Kisvelence), Pirchan Gusztáv (Szabad-battyán), Roskovetz Imre (Szabadbattyán), Tóth Imre (Pázmánd), Vogl Sándor (Zámoly), Weszely Zsigmond (Kápolnásnyék) és Xantner János (Csőr). Helyettes esküdtek: Ifj. Almássy József, Bergmann Miksa, Boross Endre, Ling István, Papp

Sándor, Stéger Péter, Szenzenstein János, Tomán Imre, Weichinger Sándor és Wittwindisch József, mindannyian helybeliek.

Országos iparos-gyűlés. Az új munkásbiztosító törvényjavaslat megszünteti az iparostületti betegsegítő pénztárakat és ezek tisztviselőinek alkalmazásáról is gondoskodik. A kerületi betegsegítő pénztárak azonban ez ellen állást foglaltak. Ez okból az Iparostületek Országos Szövetsége az iparostületek jogainak megvédésére és a teendő lépések megállapítására végezt május 5-ikén Budapesten kongresszust tart, amelyre az összes hazai iparostületeket meghívta.

Fregoli est. Ma és holnap (április 25. és 26-án) este Williams mester, a lá Fregoli, az ó csodálatos mutatványával az Otthon kavéházban előadást tart. Szabad bemenet. Bővebbet a falragaszok.

A Déli Vasut nyári menetrendje. Ez év május hó 1-én a Déli Vasut magyar vonalain nyári menetrend lép életbe, mely a következő lényegesebb módosításokat tartalmazza: Budapest—Pragerhofi vonal. A gyorsvonatok a következő időben fognak közlekedni: 202. sz. vonat indul Budapestről 8 óra 5 percekkel reggel, érkezik Pragerhofra 2 óra 7 percekkel délután; 204. sz. vonat indul Budapestről 8 órakor este, érkezik Pragerhofra 2 óra 20 percekkel este; 201. sz. vonat indul Pragerhofról 3 óra 42 percekkel reggel, érkezik Budapestre 10 óra 12 percekkel délelőtt; a 203. sz. vonat indul Pragerhofról 3 óra 10 percekkel délután, érkezik Budapestre 9 óra 42 percekkel este. A 218. sz. helyi vonat későbbre helyezték, indul Budapestről 6 óra 45 percekkel este, érkezik Székesfehérvárra 8 óra 22 percekkel este. Julius és augusztus hónapokban egy második gyorsított fűrdővonat délután 2 óra 40 percekkel fog Budapestről indulni, mely Székesfehérvárra a jelenlegi 210. sz. vonathoz csatlakozik, míg a helyi forgalomnak eme két hónapban a budapest—székesfehérvári vonalra való lebonyolítása céljaira a 210. sz. vonat helyett egy új helyi vonatot közlekedik, mely délután 2 óra 55 percekkel indul Budapestről 4 óra 52 percekkel délután ér Székesfehérvárra. Azonkívül július és augusztus hónapokban vasár- és ünnepnapokon egy külön gyorsvonat közlekedik Siófokról Budapestre (indul Siófokról 7 óra 55 percekkel este, érkezik Budapestre 10 óra 14 percekkel este), továbbá a vasár- és ünnepnapokat követő uapon Balaton-Szent-Györgytől 6 óra 5 percekkel reggel indul s 9 óra 48 percekkel délelőtt érkezik Budapestre. A 282. és 287. sz. összekötő vonatok Budapest és Budapest—Kelenföld között elmaradnak. A nyári évadban az összes gyorsvonatok, úgy mint az előző években, Szántód helyett Balatonföldváron állnak meg s Balatonvilágos, valamint Bélátelep megállóhelyek is a forgalomra megnyitottak. Székesfehérvár—komáromi vonal. A 106. számú személyvonat 24 perccel később, vagyis 9 óra 34 percekkel este indul Székesfehérvárról és 12 óra 30 percekkel éjjel érkezik Komáromba.

Sorozás után. Szokás szerint most se multhatt el a sorozás anélkül, hogy néhány bevárt fej, meg ne bánta volna. Az újdonsült hadiak keresik az alkalmat, hogy megverekedhessenek. Jó pajtasukban is ellenséget látnak, csak hogy mint katonák kimutathassák a virtust. Persze kardot, puskát itt még bicska, fűtykös póló. A Széchenyi utcai öv. Reichertné-féle korcsmában történt az ütközet, melyben Mészáros István, hasonló nevű társával Helmstreit Károlylyal viaskodott. A két legény félholtra verte Helmstreit Károlyt, úgy hogy eszméletlen állapotban szállították lakására (Széchenyi-u. 124.) Állapota reménytelen. Az összevesszés okát senki nem tudja; bizonyosan azért verkedtek össze, mert ez sorozáskor már így szokás.

Tolvaj pincér. Neumann Jakab 21 éves pincér, székesfehérvári lakos március 23-án meglopta pincértársait Horváth Károlyt és Véber Istvánt. Az ifjú beszédközt társai szobájába s amint szekrényök tetején kiterítve látta 17 k. 28 fillérenyi összeget, zsebre vágta, részint pedig kalapjába rejtette. Amint pajtasai nyomára jöttek a csinynek, keresték a pénzt, míg végre Jakab pajtasuk kalapjában nyomára nem akadtak. Neumann Jakab a törvényszék előtt ugyan csak jó viccnek, egy kis tréfának mondotta a lopást, mégis 1 hónapra fogházat és egy évi hivatalvesztést szökött rá a törvényszék a „jó vicc”-ért.

A törvényszékről. Szabó Nándor Zámor pusztai ifjú legény a múlt év szeptember 12-ének estéjén jökevdüven iszogatot, dalogatotot pajtasaival a Fleischmann korcsmájában. Bántotta a legényt, hogy egy 13 éves gyerek is közéjük vegyült s kiküldte a gyereket. Az épen akkor érkező Lukács József éjjeli őr, ki a ptyergő gyereket újra bevezette a korcsmába. Ezen aztán összekaptak Szabó Nándor és az éjjeli őr. A veszekedés vége az lett, hogy az éjjeli őr agyafőbe verve került ki a küzdő térről. Tegnap vonta felelősségre a törvényszék a legényt, kire 14 napi fogházat és 10 kor. pénzbüntetést szabott.

Apró tolvaj. Vittner Ferenc móri földmives azzal a panasszal állított be a csendőrséghez, hogy ismeretlen tettes elemelte pénztárcáját. A csendőrség nyomozásából kitudt, hogy a tolvaj Schnaub Péter 13 éves gyerek, ki míg Vittner lakásától távol járt, belopódzott a szobába s nyitott szekrényből magához vette a tartalmas pénztárcát. A gyerek a móri járásbíróóság elé kerül.

Tűz. Zámolyon a napokban-Mészáros József vendéglős istállójában tűz ütött ki, mely rövid idő alatt elhamvasztotta az istállót. Kis hujja, hogy ben nem égtek Kesenc József mányi lakos lovai, már alig tudták őket kimenteni. A vizsgálat megállapította, hogy a tüzet Kesenc 16 éves fia okozta, ki az istállólámpát vigyázatlannul leverte. A kár mintegy 300 korona, mely biztosítás révén részben megtérül.

Vesztett eb. Mórhoz tartozó Felső-Dobos pusztán egy kóbor veszett eb megmarta Petróc Mariska 4 éves kislányt, kit azonnal beszállítottak a Pasteur-intézetbe. Az alispán 40 napi kutya-zárlatot rendelt el.

Remőri hírek. Zsédelyi Julianna a rendőrségnél ismert nevű hölgy, cselédeány asszonyát elverte. Zavaros rendőralkapitány 8 napi elzárásra, eltoloncolásra és örökös kiállításra ítélte. — Dobrovics István 22-én végig kurjongatta az utcákat s mikor a rendőr emiatt kiléte után érdeklődött, hamis nevet mondott. 3 napot kapott érte.

Iskolabezárás. A Guttamási községhez tartozó „Ujguti iskolának bezárását fellepő vörheny miatt az alispán elrendelte.

I R O D A L O M.

Boldogországi. Erdősi Károlynak, a Szent-István-Társulat igazgatójának ily című szociális drámája most jelent meg könyv alakban, hogy hozzáférhetővé váljék azoknak a keresztény és hazafias egyesületeknek, melyeknek műkedvelő gárdája bizonyára egytől-egyig nagy oklással fogja színpadán előadni. A színdarab tárgya oly aktuális, melyhez hasonló eddig drámának feldolgozva még a külföldi irodalom termékei között sincsen. A szociáldemokraták által oly kívánatosnak és káprázatosnak festett jövő társadalom képét mutatja be, a hol nem ismernek vallást, hazát, családot és osztálykülönbséget s a teljes egyenlőség és kollektívizmus hivatott az új aranykort, a „Boldogországi”-ot megteremteni. De ez a boldogországi csak is a teoriában áll meg. A valóság annál sivárabb, annál kiábrándítóbb, a munkásosztály pedig még elégedetlenebb, mint azelőtt. És a társadalom megtévelyedésének ebben a nagy sötétjében csak egy van, a mi világit és melegít a hit, mely elnyomva bár, mint a katakombák imádsága, de annál meggyőzőbben hirdeti az új társadalmat: a Krisztus szeretetén alapuló, egymást megérett emberek társulatát. Ennek a tisztult alapeszmének ad színes, drámai formát Erdősi *Boldogországi* s meséje megválasztásában oly szerencsés, hogy soha a tendencia szürke hangoztatásával, de mindig a reális élet megdöbbenő erejével hat. A hol előadják, nem csak épülni, de gyönyörködni is fognak rajta mindenütt, s a darab irodalmi kiválósága dacára a műkedvelőkre még sem hárul nehéz feladat, mert könnyen elő tudja adni a legigénytelenebb vidéki gárda is. A színdarab egyes példányainak ára 2 korona, 10 példányé az előadói joggal együtt 15 korona. Megrendelhető a bizományosnál, a Szent-István-Társulat könyvkereskedésében (Budapest, IV. Kecskeméti-utca 2. szám).

Báró Kozmitza — (ezelőtt — Malttoni-féle) budai Király-keserűvize az Erzsébet-Szifürdő főforrása. Enye hashajtó.

ALAPITTATOTT 1872-İK ÉVBEN ALAPITTATOTT 1872-İK ÉVBEN

FŐHERCEGI KAMARAI SZÁLLÍTÓ

KOVÁTS GYÖRGY

KOCSIGYÁRTÓ

SZÉKESFEHÉRVÁR, FAZEKAS-UTCA 4-İK SZÁM.

Raktárt tartok mindennemű új és javított kocsikból. Javítások gyorsan, pontosan és jutányosan készülnek. Mintakönyv és költségvetés ingyen!

Sirolin Tüdőbetegségek, hurutok, szamárköhögés, skrofulózis, influenza. elien számtalan tanár és orvos által naponta ajánlva. Minthogy értéktelen utánzókat is kínálnak, kérjen mindenkor „Roche” eredeti csomagolást.

„Roche” Kapható orvosi rendelésre a gyógyszerárakban. — Ára lvegenként 4.— korona.

F. Hoffmann-La Roche & Co. Basel (Svájc)

Nyomatott az Egyházmegyei Könyvnyomdában, Székesfehérvárott.